

Sia - egyptský boh, zosobňujúci poznanie a *rozum*, resp. bol súčasťou a vlastnosťou každého boha ako jeho podstata tvorená poznaním a rozumom; zobrazovaný v ľudskej podobe, zvyčajne so *zvitkom papyrusu* v ruke; pozri *egyptskí bohovia*

www: Sia alebo Saa bol zbožštením vnímania v *Heliopolise*; patril do skupiny Devatero bohov; mal tiež spojenie s *písaním* a bol často zobrazený v *antropomorfnnej* forme, v ktorej držal *papyrusový zvitok*; tento papyrus bol myšlienkou, že stelesňuje intelektuálne úspechy; spolu s bohom Hu ho vytvoril *Atum* z krvi rozliatej pri narezaní svojho *penisu*, čo je možno odkaz na *obriezku*; v textoch podsvetí (pozri *Knihy mŕtvych*) Sia stojí v *slnečnej bárke*

siaha - *historická miera* daná rozpätím paží dospelého muža; na našom území bola od 1806 zavedená *siahová miera*, ktorej základom bola *viedenská siaha*; okrem viedenskej siahly sa na našich *mapách* nachádza aj *freiberská siaha*, *uhorská siaha* alebo *štiavnická siaha*

siaha freiberská - *historická miera*; používaná okrem *viedenskej štiavnickej siahly* na našich *mapách*; merala 1,961m

siaha peruánska - *historická miera*, ktorá obdobne ako *siaha severná* vznikla potom, čo sa opotrebovala pôvodná siaha v podobe železnej tyče; bola pomenovaná podľa toho, že touto novou kópiou robila *Académie Française* merania v Peru; peruánskou siahou boli robené neskoršie merania zemského kvadrantu, keď sa medzinárodná vedecká komisia roku 1790 rozhodla určiť novú jednotku merania *meter*; roku 1799 bola zákonom stanovená definitívna prevodová hodnota pre staré francúzske miery: 1m = 443,295 938 čiarok peruánskeho siahu; dĺžka kvadrantu Zeme bola stanovená na 5 130 740 peruánskych siah a 1 desaťmilióntina tejto časti tejto vzdialenosti je meter; pozri *historické miery*

siaha severná - *historická miera* v siahovej sústave; pomenovaná podľa toho, že s ňou robila *Académie Française* merania v Laponsku; severná siaha bola novou kópiou, keď pôvodná siaha v podobe železnej tyče bola natoľko poškodená, že sa s ňou nedali robiť presné merania; táto siaha sa delila na šesť kráľových *stóp* (pozorovnaj egyptský *kráľovský lakeť* - *chet/khet*); merala 1949m

siaha štiavnická - *historická miera*, popri *viedenskej*, *uhorskej* a *freiberskej* používaná na našich *mapách*; štiavnická siaha merala 2,025m

siaha uhorská - *historická miera* používaná tiež na našich *mapách*

siaha viedenská - *historická miera* platná na našom území od 1806; 1 = 1,896 48m = 1,9m; delila sa na *stopy* ('), *palce* (") a *čiarky* ("*)

siamský akvamarín - *akvamarín siamský*

siat', siatba -

September a Váhy (Hodinky Jeana de Luc, 1524)

Siberechts Jan - (†1703) bol flámsky maliar krajín, ktorý po úspešnej kariére v *Antverpách*, emigroval v druhej polovici svojho života do Anglicka; jeho *topografické* pohľady stoja na začiatku anglickej krajinárskej tradície; pozri *flámski maliari barokovi*, *flámski krajinári*, *antverpskí členovia cechu sv. Lukáša*, *krajinári*

J. Siberechts: Henley-on-Thames od Wargrave Road, Oxfordshire (topografická krajina, 1698)

J. Siberechts: Maštálny dvor (1662)

J. Siberechts: Odvšivovanie (detail obrazu Maštal'ný dvor, 1662)

Sibír - v jazyku nomádov – „spiaca zem“; pozri *jelenie kamene, jurta; kamenná baba/kamenná matka; krysa*

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B8%D0%B1%D0%B8%D1%80%D1%8C>

Sibyla - Sibily

Sibyla Agrippinská - Hall: zrejme skomolenina *Sibyly Egyptskej*; jej atribútom bol *bič*, lebo vraj predpovedala Ježišovo *bičovanie*

Sibyla Apeninská - jedno z dvoch mien *Sibyly Kumskej*, ktoré použil *Vergílius*

Sibyla Babylonská - Sibyla Perzská

Sibyla Biela - *Sibyla Tiburtinská/Tiburská*

Sibyla Cimmerijská - zmieňuje sa o nej Naevius a Piso; možná je podobná *Sibyle Cumskej*

<http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=cs&u=http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla&prev=search>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla>

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Sibyla Cimmerijská (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

Sibyla Cumaea - kňažka *Apolónovej* veštiarne v Cume, v gréckej kolónii v blízkosti Neapola; veštiareň Cume sa niekedy nazývala Kýmé, podľa čoho dostala názov veštkyňa Kumská; z toho vyplýva zhoda Sibyly Cumaea a Kumská; napriek tomu napr. J. J. Granthomme ich vo svojom grafickom súbore rozlišuje

J. Granthomme: Sibylla Cumaea (mediryt zo série Osem Sibýl, 17.st.)

Sibylla Deifoba - meno Sibylly Kumskej v IV.knihe *Aeneidy* od *Vergília*; volá ju Deifoba, dcéra Glauca

Duch Anchisesa a Sibyla Deifoba sprevádzajúca Aenea podsvetím

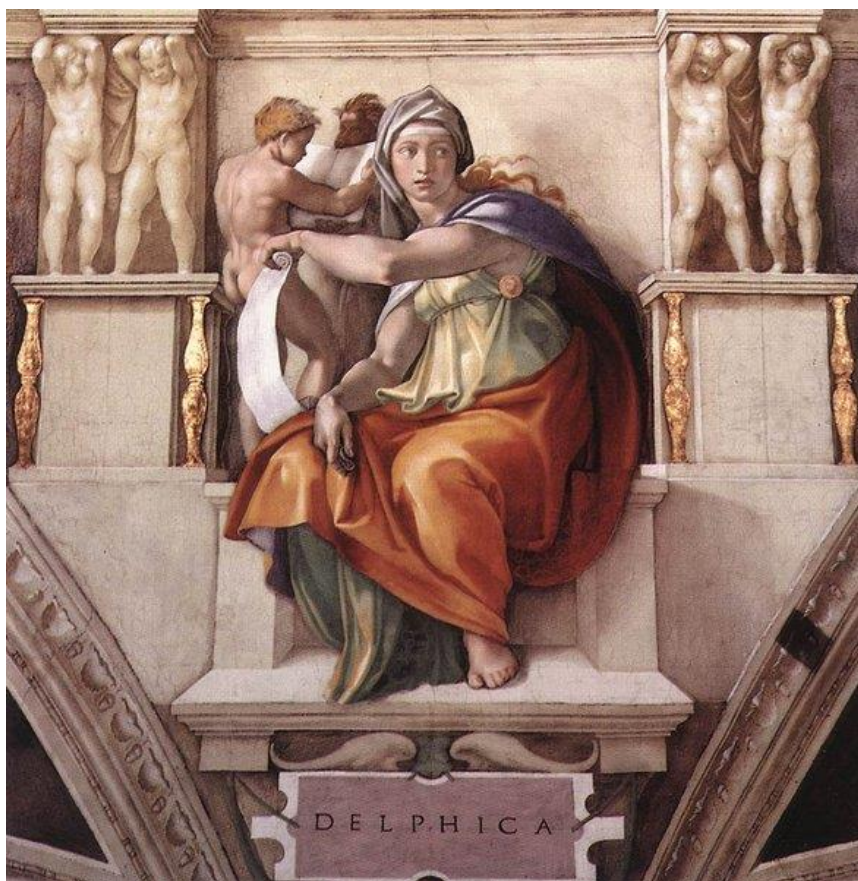
Sibyla Delfská - jedna zo starovekých *Sibýl* (prvá a pôvodne jediná), *Apolónova* kňažka; jej kresťanským variantom je *Sibyla Eritrejská*; jej atribútom je *tŕňová koruna*; Apolónovou kňažkou bola aj *Pýthia* (zrejme iba iné pomenovanie)

http://it.wikipedia.org/wiki/Sibilla_Delfica

<http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=cs&u=http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla&prev=search>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla>

<https://es.wikipedia.org/wiki/Sibila>

Michelangelo: Sibyla Delfská (Sixtínska kaplnka, 1509)

W. Turner: Apolón a Sibyla

Sibyla Egyptská - bližšie údaje Hall neuvádza, iba spomína, že skomoleninou jej mena zrejme vznikla *Sibyla Agrippinská*

J. Granthomme: Sibyla Egyptská (mediryt zo série Sibyly, 1607)

Sibyla Eritrejská - kresťanský variant Sibyly Delfskej; pokladaná za veštkyňu *Posledného súdu*; jej atribútom je *Ialia* zvestovania; pozri atribúty, symboly, alegórie a prirovnania

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Szib%C3%BCII%C3%A1k>

http://en.wikipedia.org/wiki/Erythraean_Sibyl

<http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=cs&u=http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla&prev=search>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla>

Michelangelo: Sibyla Eritrejská (Sixtínska kaplnka, 1509)

J. Granthomme: Sibyla Eritrejská (mediryt zo série Sibyly, 1607)

Sibyla Európska - v súvislosti s heslom *Vraždenie neviniatok*: zvláštne typ predstavuje vyobrazenie Sibyly Európskej, ktorá údajne predpovedala vraždu betlehemských neviniatok; jej atribútmi sa preto stali list a meč; pozri *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*

J. Granthomme: Sibylla Európska (mediryt zo série Sibyly, 1607)

Sibylla Frygická - Hall: jej atribútom je kríž a zástava vzkriesenia; na hlave často máva turban; pozri atribúty, symboly, alegórie a prirovnania

<http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=cs&u=http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibylla&prev=search>
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibylla>

J. Granthomme: Sibyla Frygická (mediryt zo série Sibyly, 1607)

Sibyla Helesponská - Hall: jej atribútmi sú klince a kríž; pozri pašiové nástroje; atribúty, symboly, alegórie a prirovnania

<http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=cs&u=http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla&prev=search>
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla>

Guercino: Sibyla Helespontská (17.st.)

J. Granthomme: Sibylla Helespontská (mediryt zo série Sibyly, 1607)

Sibylla Kumská - staroveká Apolónova kňažka; v kresťanskej tradícii sa udržala až do 15.st. v Taliansku; jej atribútom je miska v tvare mušle; pozri *Gentský oltár*; atribúty, symboly, alegórie a prirovnania

www: podľa povesti do Talianska pricestovala z Malej Ázie, keď si predtým na Apolónovi vymohla tak dlhý život, že bola prakticky nesmrteľná; po veľa rokoch sa nakoniec začala cítiť veľmi unavená a želala si zomrieť; Apolón ju preto premenil v šelest hlasov v jaskyni Cumae a v tejto podobe existuje dodnes; jaskyňa, ktorá zodpovedá starovekému popisu sídla tejto veštkyne, našli archeológovia v roku 1932; je to 132m dlhá skalná chodba, ktorá ústi do štvorcovej podzemnej sály s hlbokými výklenkami, kde sa pravdepodobne veštilo; pre úplnosť treba dodať, že meno Sibylla Kumská je iba miestne označenie sibylly, ktorá sa vlastným menom volala *Herofilé* alebo *Amalthea Herophile*; komentáre poukážať na jej možný trójsky pôvod

-Kumská Sibylla bola veštkyňou a kňažkou boha slnka Apolóna a bohyně mesiaca *Hekate*; veštila v blízkosti jazera Avernus, v jaskyni známej ako „Sibyllina jaskyňa“; tu kňažka inšpirovaná bohmi, prepisovala v hexametroch svoje proroctvá na palmové (alebo dubové) listy, ktoré boli na konci roka usporiadané pri vchode do jej jaskyne; v prípade, že fúkal vietor zo stovák otvorov jaskyne, rozptýlil ich a nebolo možné ich znova zložiť a zistiť obsah proroctva; tak sa jej odpovede zmenili na „tajomné“; etymológia a pôvod mena Sibylla Kumská nie je známy; niekedy vystupuje ako *Amalthea*, *Demofila* a *Sibylla Apeninská* (tak ju uvádzajú dva zdroje zo 4.st.pr.Kr.: grécky básnik *Lycophron* z Chalcis a grécky filozof *Herakleitos* z Pontu); v IV.knihe *Aeneídy* od *Vergília* vystupuje ako stará žena pod názvom *Deifobe*, dcéra *Glauca*, *Amphrysia*, čo je odvodené od

mena thesálskej rieky Amfriso; vo Vergíliovej básni má Kumská Sibyla dvojakú funkciu: je veštkyňou a sprievodkyňou *Aenea* po podsvetí; jej meno je spojené aj s Apolónovou láskou k nej; od Apolóna si vypýtala nesmrteľnosť, ale zabudla na mladosť a tak sa jej telo postupom času zmenilo na cikádu, ktorú si dal Apolón do kletky a zavesil ju vo svojom chráme; napokon zmizlo aj to a ostal iba hlas; Apolón jej ponúkol, že ak bude jeho, vráti jej mladosť; veštkyňa sa však rozhodla zachovať si svoju cudnosť a odmietla ho; v *Ovidiovej* 4.knihe *Metamorfóz* sa píše, že si želala veľa rokov života ako zrník piesku, ktoré by mohla zovrieť v ruke

www: hovorí sa, že posledného rímskeho kráľa Tarquinia Superba (vládol do roku 510pr.Kr.) navštívila Sibyla Kumská a ponúkla mu deväť kníh *veštíeb*; cena sa i kráľovi zdala privysoká, tak začal zjednávať; na to Sibyla nechcela pristúpiť a postupne knihy páčila bez toho, aby pôvodnú cenu znížila; kráľ nakoniec zakúpil posledné tri knihy za cenu pôvodných deviatich zväzkov; Sibyla sumu bez slov prijala a zmizla a nikdy viac sa neobjavila; knihy boli uchované na *Kapitole* v podzemných priestoroch *Iovovho* chrámu až do r. 83 pr.Kr., keď z väčšej časti zhoreli pri požiari chrámu; podľa dochovaných opisov boli vyhotovené nové knihy a uložené v Apolónovom chráme na *Palatinu*; používali sa k „štátnym veštibám“ ešte takmer ďalších 500 rokov, až boli zrejme zničené s celou Západorímskou ríšou

-v stredoveku a u Vergília bola Sibyla Kumská považovaná za prorokyňu Mesiášovho narodenia; vzhľadom na to, že Vergíliove *Eclogues* obsahujú spasiteľské proroctvo Sibyly, na ktoré zareagovali prvotní kresťania, bol to jeden z dôvodov, prečo si *Dante Alighieri* vo svojej *Božskej komédii* neskôr vybral za sprievodcu do podsvetia *Vergília* a Sibylu Kumskú

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla>

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Szib%C3%BCII%C3%A1k>

<http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=cs&u=http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla&prev=search>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla>

http://it.wikipedia.org/wiki/Sibilla_Cumana

<http://www.summagallicana.it/lessico/c/Cuma.htm>

<http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=it&u=http://www.summagallicana.it/lessico/c/Cuma.htm&prev=search>

<http://virgil.vacau.com/pvs/2011/part11.pdf>

<http://colonialart.org/galleries/gallery-10-las-sibilas-del-palacio-de-mineria#c437a-437b>

http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=en&u=http://en.wikipedia.org/wiki/Cumaean_Sibyl&prev=search

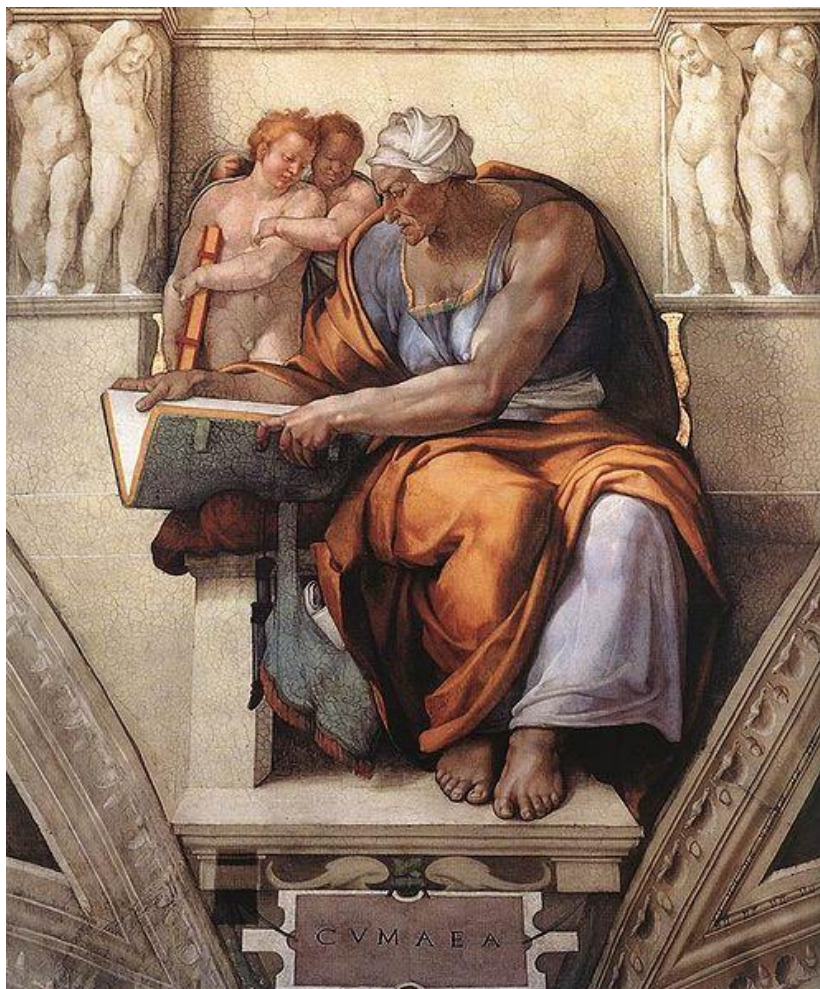
M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Sibyla Kumská (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

J. a H. van Eyck: Sibyla Kumská (Gentský oltár, horná luneta pravého krídla zatvorenej časti polyptychu, 1432)
A. del Castagno: Sibyla Kumská (1450)

B. Baldini: Sibylla Kumská (rytina, 15.st.)

Michelangelo: Sibyla Kumská (Sixtínska kaplnka, 16.st.)

Jan Brueghel I : Aeneas a Sibyla Kumská v podsvetí

J. Brueghel I: Aeneas a Sibyla v podsvetí (1600)

G. M. Crespi: Sibyla Kumská, Aeneas a prievozník Cháron (1695-1705)

G. D. Cerrini: Apolón a Sibyla Kumská (17.st.)

C. Lorrain: Apollo so Sibylou Kumskou (17.st.)

Podľa N.-N. Coypela: Apollón a Sibyla Kumská (18.st.)

J. Granthomme: Sibyla Kumská (mediryt zo série Sibyly, 1607)

G. Di Chirico: Sibyla Kumská (1800)

Sibyla Kymerská - v kresťanskej tradícii žila v Taliansku; jej atribútom je *roh hojnosti* a *kríž*; pozri *atribúty*, *symboly*, *alegórie a prirovnania*

Sibyla Líbyjská - Hall v súvislosti s heslom *pochodeň*; jej *atribútom* je *pochodeň* alebo *tenká svieca*; pozri *atribúty*, *symboly*, *alegórie a prirovnania*

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Szib%C3%BCII%C3%A1k>

<http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=cs&u=http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla&prev=search>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla>

Michelangelo: Lýbijská Sibyla (freska, Sixtínska kaplnka, 1508-1512)

Guercino: Sibyla Lýbyjská (1651)

J. Granthomme: Sibyla Lýbyjská (mediryt zo série Sibyly, 1607)

W. W. Story: Sibyla Líbyjská (1861)

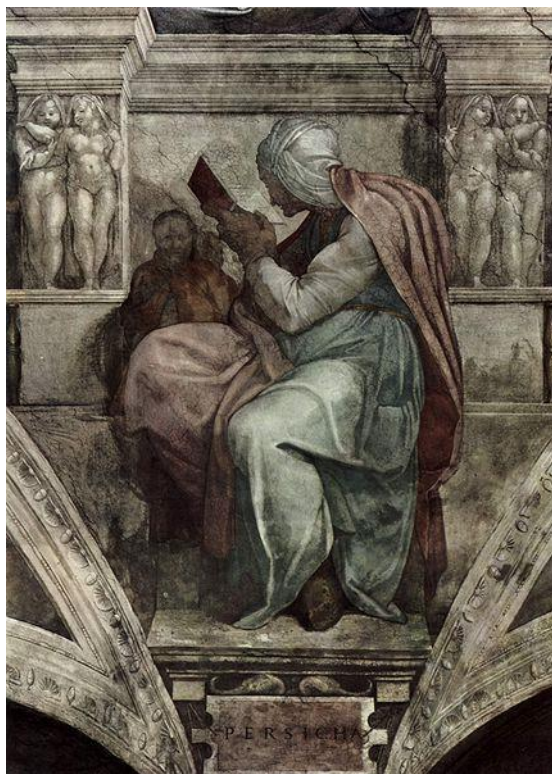
Sibyla Perzská/Sibyla Babylonská - spomína ju Nikanor, ktorý opísal činy *Alexandra Veľkého*; neskôr ju vytlačila hebrejská Sibyla (chaldejská Sibyla), dcéra kňaza menom Béróssos; atribútmi Sibyly Perzskej sú lucerna a had pod nohami; pozri *lampa; atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Szib%C3%BCII%C3%A1k>

[http://sk.wikipedia.org/wiki/Sibyla_\(ve%C5%A1tky%C5%88a\)](http://sk.wikipedia.org/wiki/Sibyla_(ve%C5%A1tky%C5%88a))

<http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=cs&u=http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla&prev=search>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla>

Michelangelo: Sibyla Perzská (Sixtínska kaplnka, 1508-1512)

Guercino: Sibyla Perzská (1647-1648)

J. Granthomme: Sibyla Perzská (mediryt zo série Sibylly, 1607)

Sibyla Samianská – Suidas lexikón (byzantská encyklopédia z 10.st.) píše, že *Sibyla Eritrejská* bola tiež Sibyla Samianská; Sibyla Semianská presedala Apolónovým veštyniam blízky Chrámu bohyně Héry na ostrove Samos (preto totožná so *Sibylou Samoskou*?); *antika* poznala veľa veštkyň, ale iba Sibyla Semianská prorokovala narodenie Ježiša Krista v stajni; jej meno pochádza z gréckeho slova Phemoie alebo Phyto (*Pýtia*), o ktorej písal grécky historik Eratosthenes z Kyrény (†202pr.Kr.); Pausanias potvrdzuje, že väčšinu svojho života žila na ostrove Samos a bola známa ako Phyto, alebo lepšie Foito, čo je odvodené z gréc. slova foitos – „putovať, putovanie (najmä

mysle)“; moderní bádatelia sú tej mienky, že jej domovom bola jaskyňa pod kostolom Obetovania Panny Márie kláštora Panagia Spiliani; archeológovia sa domnievajú, že v dávnych dobách bola táto jaskyňa miestom uctievania, súčasťou antického chrámu, ktorý bol v jaskyni nájdený; v skutočnosti mohlo ísť o úkryt a miesto výučby *Pytagorasa*, slávneho matematika z ostrova Samos; zaujímavý je odkaz na Simeona Metaphrasta, najväčšieho byzantského historika, ktorý žil v 2.pol. 10.st.; ten hovorí, že Samianská Sibyla existovala v časoch, keď sídlo slávnej gréckej kolónie bolo prestavané na mesto Byzantion, z ktorého *Konštantín Veľký* urobil hlavné mesto ríše a premenoval ho *Konštantínopol*; v tej dobe bola Sibyla Samianská známa na Samose

http://en.wikipedia.org/wiki/Samian_Sibyl

http://de.wikipedia.org/wiki/Samische_Sibylle

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla>

Guercino: Sibyla Samianská (17.st.)

J. Granthomme: Sibyla Samianská (mediryt zo série Sibyl, 1607)

L. Tom Ring ml.: Sibyla Samianská (1538)

J. Collaert II (rytec) podľa Antonius Bloclandt: Sibyla Samianská (1575)

Sibyla Samoská - tiež *Sibyla Erytrejská*; Hall: jej atribútom je kolíska; pozri *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*

<http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=cs&u=http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla&prev=search>
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla>

Sibyla Rýnska - meno, ktoré dávali súčasníci mníške *Hildegarde z Bingenu* (14.st.), známej svojimi liečiteľskými traktátmi

Sibyla Tiburtinská/Tiburská - tiež *Albunea* alebo *Sibyla Biela*; v kresťanskej tradícii existuje od 13.st.; podľa legendy sprostredkovala cisárovi Augustovi zjavenie *Panny Márie* s dieťaťom; obľúbený námet najmä talianskych ale aj *flámskych* maliarov; jej atribútom je uťatá ruka; (P. Cavallini, P. da Venezia, D. Ghirlandaio, B. Peruzzi; Jan van Eyck, Rogier van der Weyden, Hugo van der Goes, Konrad Witz, Jan Mostaert); pozri *mariánske symboly*

-Tiburtina Sibyla alebo Albunea bola rímska veštkyňa, ktorej sídlom bolo staroveké etruské mesto Tibur (moderné *Tivoli*); na mýtickom stretnutí Caesara Augusta so Sibylou, sa jej cisár spýtal, či by mal byť uctievaný ako boh; tento námet bol obľúbeným motívom kresťanských umelcov; či už táto Sibyla bola etruská Sibyla Tiburinská alebo gréckalebo Sibyla z Kumy (*Sibyla Kumská*) nie je vždy jasné; kresťanský autor Lactantius ju identifikoval ako Tiburtinskou Sibylu

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla>
http://it.wikipedia.org/wiki/Sibilla_Appenninica
<http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=cs&u=http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla&prev=search>
http://en.wikipedia.org/wiki/Tiburtine_Sibyl

Majster Tiburtinskej Sibyl: Sibyla Kumská stretáva Augusta (1480-1495)

H. Schedel (tlač): Videnie Augusta a Tiburtinskej Sibily (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

K. Witz: Cisár Augustus a Sibyla Tiburtinská (1435)

Sibyla Tiburtinská (drevorez zo spisu Filippo Barberi „Discordantiae Sanctorum doctorum Hieronymi et Augustini et iné Opuscola“, 1481)

J. van Scorel: Cisár Augustus a Sibyla Tiburtinská (1520-1530)

A. da Trento: Sibyla Tiburinská a cisár Augustus (šerosvitový drevorez, 16.st.)

J. Granthomme: Sibylla Tiburtinská (mediryt zo série Sibyly, 1607)

P. Galle podľa A. Bloclandta: Sibyla Tiburtinská (medirytina, 1575)

A. Caron: Augustus a Sibyla (1575-1580)

H. von Aachen: Augustus a Sibyla Tiburtinská (štúdia, 1580)

sibilus - bazilišok

Sibyly - od starovekého gréckeho slova sibylla – „veštkyňa“; pôvodne dve staroveké kňazky a *Apolónove* veštkyne: *Sibyla Delfská*, *Sibyla Kumská*; Sibyla (*Sibyla Deifoba*) sprevádzala *Aenea* do *podsvetia* (sprostredkovala mu stretnutie s otcom *Anchisom*, aby mu poradil, kde založiť v Taliansku mesto), kde uspala medovníkovým koláčom trojhlavého psa *Kerbera*; Sibyly boli mladé panny, ale často vystupovali ako stareny pre starobylosť svojho rodu; svoju činnosť vykonávali v tranze, v stave zúrivosti

www: najčastejšie býva Sibyla stotožňovaná s kráľovnou zo Sáby, zrejme neprávom; o tejto najvýznamnejšej panovníčke staroveku sa toho vie veľmi málo; podľa tradičnej biblickej verzie sa spomína jej návšteva u kráľa *Šalamúna*, ktorému sa svojou múdrosťou prinajmenšom vyrovnala; podľa iných prameňov, napr. etiópskeho textu *Kebra Negest* (Sláva kráľov), obaja vládcovia v sebe našli zaľúbenie, že nakoniec uzavreli sobáš a mali spolu syna; kráľovná sa potom vrátila do svojej krajiny a so *Šalamúnom* sa navštevovali pomocou „lietajúcich vozov“; doba kráľa *Šalamúna* bola dobou zázrakov; kráľovná zo Sáby vlastnila akési zrkadlo, v ktorom mohla pozorovať, čo sa práve v jej krajine deje; kráľ *Šalamún* mal k dispozícii mechanický trón, ktorý

bol zo zlata a ozdobený rôznymi zvieratami; dokázal vydávať zvuky týchto zvierat, ale tiež dvihnúť kráľa až na vrchol trónu; ostáva už len vysvetliť, ako kráľovná došla ku svojmu menu Sibyla; snáď sa toto slovo vzťahuje k asýrsko-babylonskému slovnému základu „sibytu“ vo význame stará, starena; navyše vôbec nie je isté, že kráľovná zo Sáby pochádzala z tejto jazykovej oblasti; o tom, kde sa Sába nachádzala máme iba matnú predstavu; tradične je kladená do Arábie, napríklad do Jordánska, ale to je príliš blízko na to, aby jej prvá cesta k Šalamúnovi trvala niekoľko týždňov; asi by bolo správnejšie hľadať niekde hlbšie v Afrike alebo v Ázii; jej veštické schopnosti sú dodatočne prifarbené rovnako ako kométa, ktorá sa zjavila pri jej narodení; aby bol zmätok okolo jej postavy dovŕšený, uvádza sa, že sa vlastne volala Michalda, pričom v Etiópii, kam sa snáď na sklonku života uchýlila, ju volali Bilkís; existujú pochopiteľné Michaldine proroctvá, obsahom totožné s proroctvami pripisovanými tej Sibyle, ktorá je stotožňovaná s kráľovnou zo Sáby

www v súvislosti s heslom Sibyl: podľa tradície sa v západnej Ázii odpradáva tradovali proročné verše nazývané Siballai; boli tak údajne pomenované podľa veštkyne z Marpesu pri Troji, ktorá veštla v hádankách a svoje veštby zapisovala na listy rastlín; podľa nej sa potom všetkým veštkyňiam a prorokyniam hovorilo sibylly, teraz už s malým s; rímsky spisovateľ Varro sa v 1.st.pr.Kr. zmieňuje už o desiatich sibylách podľa toho, kde pôsobili; Riman, ktorý túžil po nejakom proroctve, si mohol vybrať sibylu perzskú, líbyjskú, delfskú, kymerskú, erythrejskú, samitskú, kúmsku, hellespontskú, frygickú alebo tiburtinskú; najznámejšia z nich bola sibyla sídlia v jaskyni Cumae asi 20km od Neapole; sibylské veštby a ďalšie podobné spisy sú na rozhraní židovskej a kresťanskej literatúry; podobne ako knihy zaradené do súboru „Knihy tajomstva a múdrosti“ sú inšpirované zvestou *Starého zákona*; vznikli však neskoršie a sú výraznejšie christianizované; ich témou sú zvyčajne dejiny sveta, vznik a zánik veľkých ríš; stále naliehavejšie v nich zaznieva aj stará ľudská otázka, aký bude osud jednotlivca, čo čaká ľudí dobré a zlé

www: už od staroveku bolo známe viac Sibýl a ich meno sa stalo synonymom pre prorokyňu a *veštkyňu*; v ich menách a charakteristikách vládol však zmätok, a to aj vďaka predstave o ich neprirodzenej dlhovekosti po celé stáročia; v 1.st.pr.Kr. zostavil rímsky polyhistor Varro katalóg desiatich Sibýl; popri Sibyle uvádza ešte Sibylu Kimmerijskú, Samitskú, Hellespontskú a Frygickú

-dvanásť Sibýl, pohanských prorokýň prijala kresťanská ikonografia počas stredoveku; každá z nich predpovedala jednu z dôležitých udalostí v živote Krista; téma dvanástich Sibýl mala dlhú históriu v západnom umení, ale obroda popularity v renesancii vyplývala jej dôrazu na štúdium klasickej antiky; Michelangelo v r. 1508-1512 namaľoval päť Sibýl na strop *Sixtínskej kaplnky*; avšak po *Tridentskom koncile* na začiatku roku 1560 boli pohanské metafory obmedzované a menej často sa objavujú v umení

Heinz-Mohr: v kresťanskej tradícii sa Sibylly paralelne objavujú k *prorokom* ako predstavitelky „cirkvi“ *pohanov* (až do 15.st. zostáva ich zástupkyňou *Sibyla Eritrejská*, ďalej pozri *Sibyla Tiburtinská*); pozri *Delfy*, *Pýthia*; *veštenie*; *grécka mytológia*

Hall: v *antike* žena obdarená *veštickým* nadaním, najmä kňažka *Apolónova (Sibyla Delfská)*; koncom stredoveku uznala západná cirkev, keď interpretovala ich výroky ako predpovedi kresťanskej udalosti, dvanásť z nich ako zvestovateľky *Kristovho* príchodu (pozri *zvestovanie*, *symboly číselné*:12), ako pohanské náprotivky starozákonných *prorokov*; majú rôzne *atribúty*; zvyčajne držia v ruke *knihu*, jednu zo sibylských kníh, v ktorých bola zaznamenané ich proroctvá; väčšinou sú zobrazované ako mladé ženy a sú často stavané po bok *prorokom* (pozri *paralelizmus*); ich mená označujú miesto ich pôvodu; pozri *Pýthia* a *Sibyla Delfská*

-v pol. 17.st. vyprodukoval F. Zurbarán (1664) a jeho okruh obrazy pre koloniálny trh; séria dvanástich Sibýl je príkladom obrazov, ktoré boli odoslané o zahraničia, aby zdobili kostoly a verejné priestory v Lime, Quito a ďalších mestách; séria vychádzala z výtlačkov od francúzskeho maliara Claude Vignona, ktoré vyryl Gilles Rousselet a Abraham Bosse r. 1630; odlišná kvalita diel znamená, že veľa obrazov bolo vytvorených rôznymi umelcami, ktorí pracovali jedným štýlom; ďalšou neistotou ohľadne pôvodu Zurbaránových Sibýl je ich *ikonografia*, ktorá nie je tradične španielska a núti hľadať zdroje inšpirácie mimo Španielsko; veľa španielskych maliarov bolo ovplyvnených flámskymi publikáciami, najmä Zurbarán a Velázquez; César Pemán

poukazuje na to, že obraz poslaný do Limy r. 1647 bol inšpirovaný sériou Pietra Muliera (tzv. Pietro Tempesta);

-podľa starovekých Grékov Sibyla bola jedna *veštkyňa* či meno určitých viacerých významných veštiek; slovo neskôr znamenalo aj veštkyňu či starú ženu vôbec; veštkyne tohto mena sú omnoho slávnejšie ako mužskí veštcovia nazývaní Bakovia; spočiatku sa spomína iba jedna veštkyňa (Platón, Herakleitos z Efezu), neskôr viacero (Aristoteles) a Varro uvádza už 10 (resp. 30, ale tie sa dajú zredukovať na 10 základných); v rímskej epoche poznali takmer dvanásť Sibyl; spravidla sa uvádza, že veštila v skalnatej jaskyni (jaskyňu *kúmskej Sibylly* sa podarilo archeológom nájsť); V *Delfách* „Sibylina skala“ vo svätyni Zeme, prvej veštkyne, zachovávala pamiatku na „Herofilu“, ktorá tu vraj veštila pred prvými „Pýtiami“, ba už pred *Apolónovým* príchodom do Delf; pôvodná Sibyla žila asi v Oriente, často sa dáva do súvislosti so sumerskou bohyňou menom Kubabou (pozri aj: *Kaaba, Kybela*); podľa Eustatia bola pôvodná Sibyla dcérou kráľa Dardana a nymfy Nésy, podľa Plutarcha pôsobila prvá Sibyla v Delfách, volala sa Libyssa a bola dcérou Dia a *najády* Lamie;

Desať Sibyl podľa Varra:

- Perzská Sibyla (Babylonská Sibyla) – spomína ju Nikanor, ktorý opísal činy *Alexandra Veľkého*; neskôr ju vytlačila hebrejská Sibyla (chaldejská Sibyla), dcéra kňaza menom Béróssos
- Líbyjská Sibyla – spomína ju Euripides v tragédii
- Delfská Sibyla (Pýtia alebo Herofila) – spomína ju Chrysippos; neskôr sa všetky hlavné veštkyne delfskej veštiarne označovali ako „Sibyla“ alebo „Pýtia“
- Cimmerijská Sibyla – spomína ju Naevius a Piso; možno identická s kumánskou Sibylou
- Erythrejská Sibyla (asi v maloázijských Erythrách) – spomína ju Apollodoros z Atén a Herakleitos z Efezu; možno identická s hebrejskou Sibylou (chaldejská Sibyla), dcéra kňaza menom Béróssos; možno sa neskôr presťahovala do Kým (Kúm) v Taliansku
- Samoská Sibyla – opisuje ju Erathosthenes
- Kúmska Sibyla (v Kýmách, neskorších Kumách v Taliansku), zvaná Amalthea alebo Herofila; známa tým, že predala rímskemu kráľovi *Tarquiniovi Superbovi* tzv. sibylské knihy obsahujúce veštby kumánskej a erythrejskej Sibylly
- Hellespontská Sibyla (Trójska Sibyla, Sibyla z Marpessosu) - v Alexandrii, 40 km západne od Solúna; najstaršia starogrécka sibyla, podľa legendy ju vešteckými schopnosťami obdaril *Apolón*
- Frýgická Sibyla - z Ankyry
- Tiburská Sibyla – v dnešnom *Tivoli*; v stredoveku sa stala najznámejšou Sibylou, lebo veštby súvisia aj s kresťanstvom

[http://sk.wikipedia.org/wiki/Sibyla_\(ve%C5%A1tky%C5%88a\)](http://sk.wikipedia.org/wiki/Sibyla_(ve%C5%A1tky%C5%88a))

<http://it.wikipedia.org/wiki/Sibilla>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Sibyla>

http://sk.wikipedia.org/wiki/Sibyla_%28ve%C5%A1tky%C5%88a%29

[https://sk.wikipedia.org/wiki/Sibyla_\(ve%C5%A1tky%C5%88a\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Sibyla_(ve%C5%A1tky%C5%88a))

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Szib%C3%BCll%C3%A1k> (prehľad s obrazmi)

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B8%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%BB%D1%8B>

<http://www.thecityreview.com/w09com.html>

http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=en&u=http://www.allposters.com/-sp/Anchises-and-Sibyl-Deifobe-Leading-Aeneas-Soul-to-Hell-Detail-Posters_i11989028_.htm&prev=search

https://www.google.sk/search?q=Guercino&espv=2&tbm=isch&imgil=p_jD4_xg6qZz3M%253A%253B5Xans-dRjoAqFM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.croatiaweek.com%25252Fexhibition-of-italys-finest-baroque-painter-guercino-opens-in-zagreb%25252F&source=iu&pf=m&fir=p_jD4_xg6qZz3M%253A%252C5Xans-dRjoAqFM%252C_&usg=__XtB0Q20xzLaWv5a-VpMNzto6fgk%3D&biw=1853&bih=995&ved=0CDoQyjc&ei=OMJnVLCsAumeywPGhIKICQ_#facrc=&imgdii=tB4RsrdClagGRM%3A%3Ba-06jfUvKHONPM%3BtB4RsrdClagGRM%3A&imgrc=tB4RsrdClagGRM%253A%3BKJCjgChhJj

http://www.myartprints.co.uk/kunst/artist/Fguercino_stjoseph.jpg
<http://www.myartprints.co.uk/Fa/Fguercino-eigenti-giovanni/Fguercinostjoseph-2.html>
[search_width%20%26search_height%20%26search%20%3B484%3B600](#)

F. Ubertini: Sibyla (1525)

Raffaello: Sibylly (freska v Santa Maria della Pace v Ríme, 1514)

P. Perugino: Šesť Sibýl (freska v Palazzo dei Priori v Siene)

J. a H. van Eyck: Sibyla (Gentský oltár, ľavé krídlo zatvorenej časti polyptychu, 1432)

D. Velázquez: Sibyla (1632)

A. Gentileschi: Sibyla (17.st.)

O. Gentileschi: Portrét mladej ženy ako Sibily (1620-1626)

F. Zurbarán: Dvanásť Sibýl (1650)

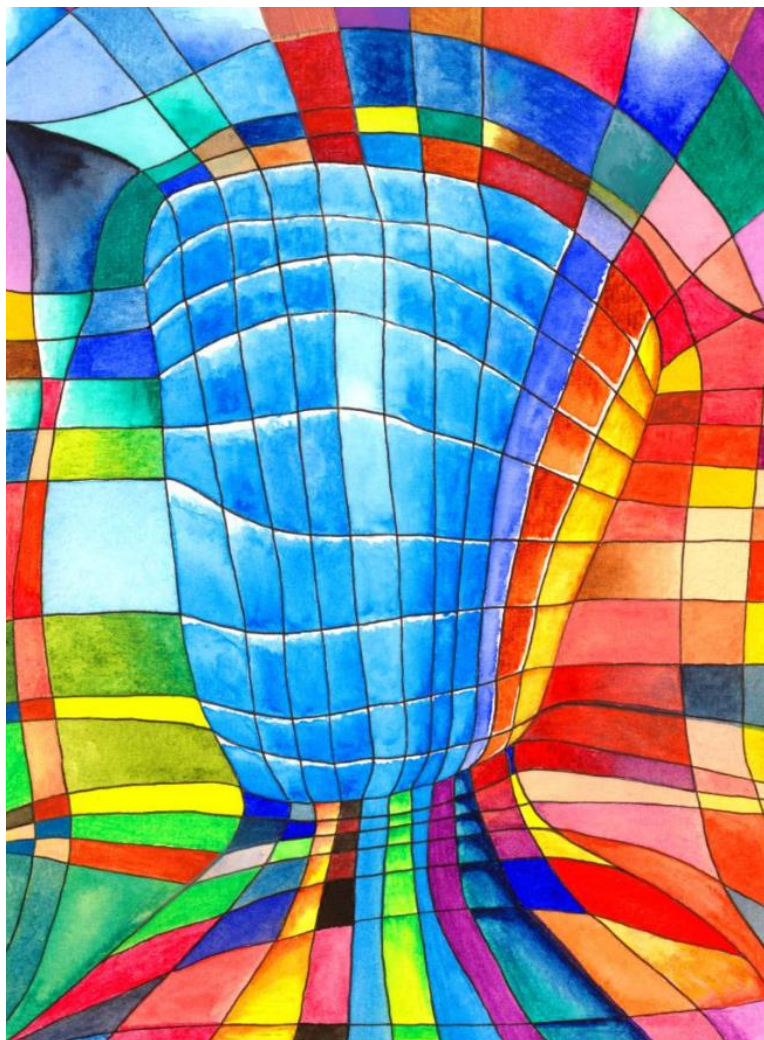
Guercino: Sibyla so zvitkom (17.st.)

siatba - pozri *kalendár egyptský; bohovia pôdy, úrody a poľnohospodárstva; kult hlavy*
Sica Matteo - (*); mladý taliansky výtvarník

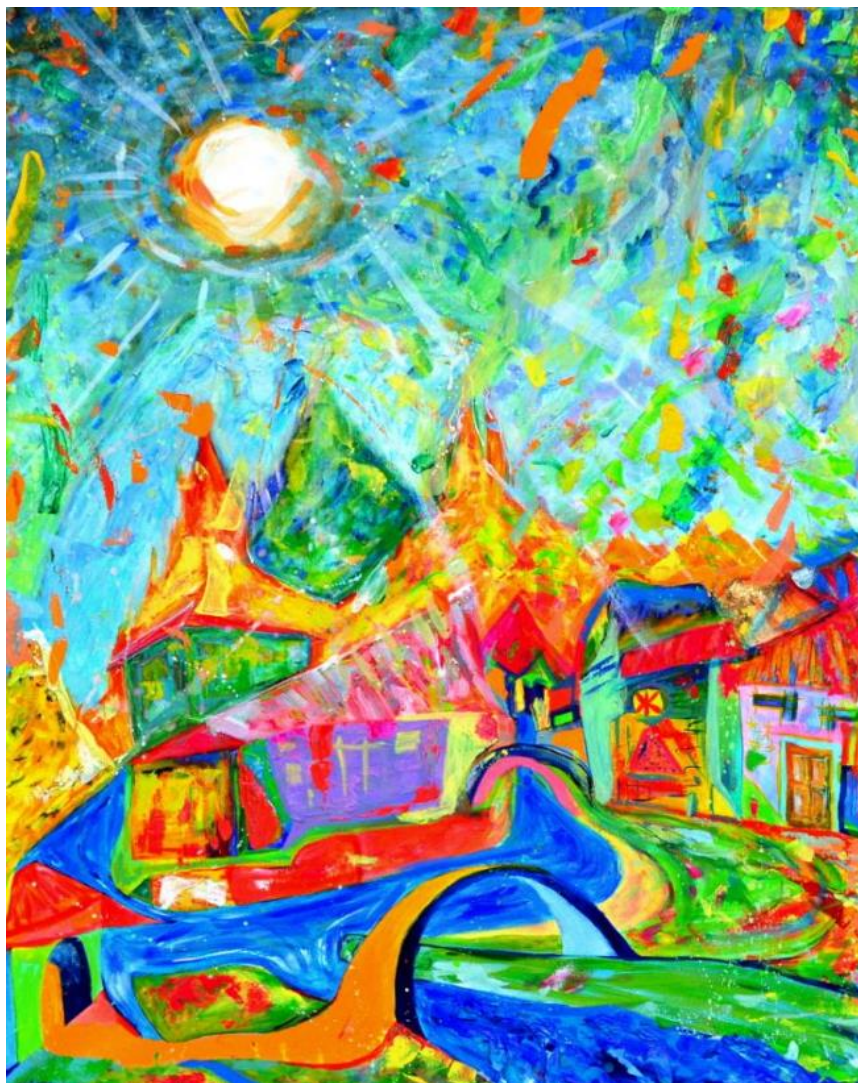
<http://fineartamerica.com/profiles/matteo-sica.html> (prehľad diel)

M. Sicca: Zázračne (grafické fixy, tempera, okolo 2015)

M. Sicca: Idem von s tebou (trúbka). Idete so mnou? (akvarel, po 2000)

M. Sica: Hlas vody. Zuberec (akryl, tempera, akvarel, po 2000)

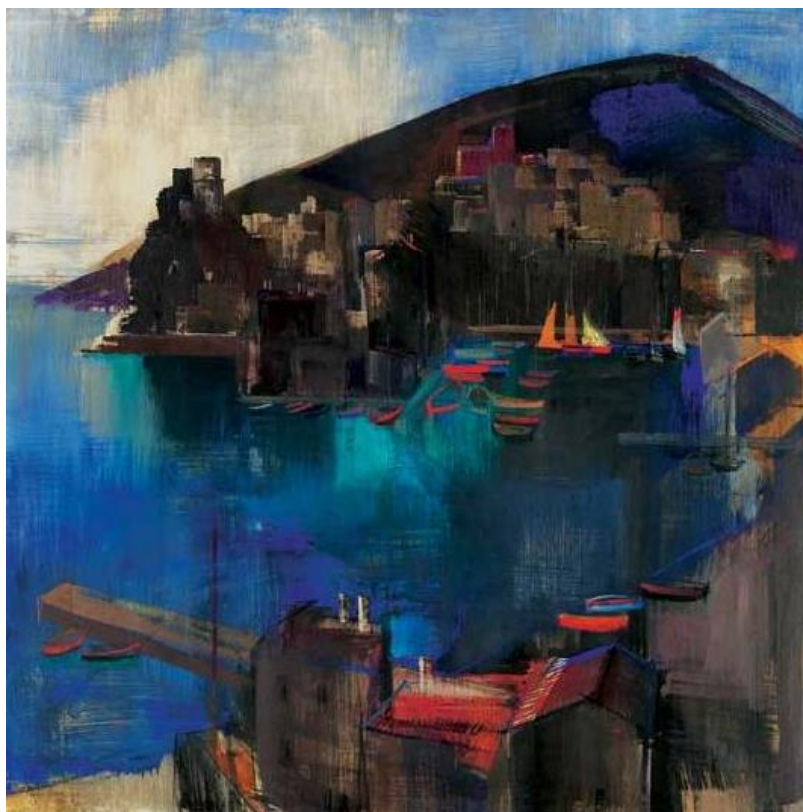
Sicília - pozri *Veľké Grécko*; *Trinakia*, *Enkelados*, *Kókalos/Cocalus*, *Kyklopovia*, *Dafnis*; *islamské umenie* (obdobie Fátimovcov); *jantár*; *korál* (Taubl); *kottabos*, *katakomby*, *klenba stalaktitová*, *albarello*; *Palermo*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Sicilia>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Sicily>

F. Brizio: Pius V vymenováva miestokráľa Sicílie po bitke pri Lepante v katedrále Bastia (16.-17.st.)

V. Aba-Novák: Sicílske mesto (1930)

V. Aba-Novák: Sicílska noc (1930)

sicílski architekti -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Sicilian_architects

sicílski architekti barokoví -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Architects_of_the_Sicilian_Baroque

sicílski ľudia -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:People_from_Sicily

sicílski ľudia podľa zamestnania -

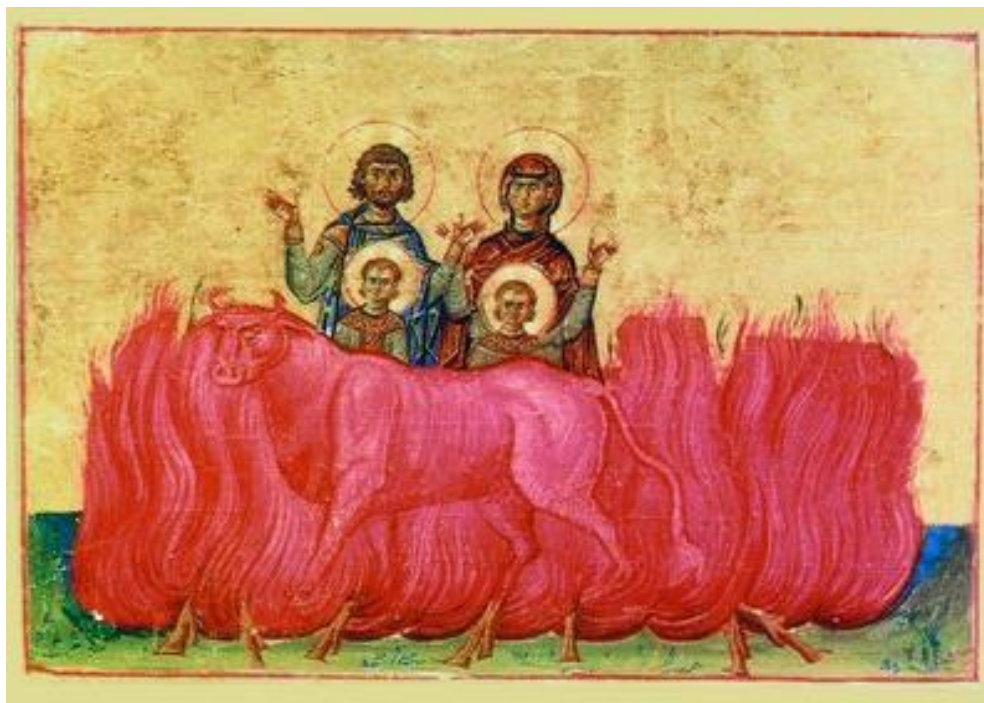
http://en.wikipedia.org/wiki/Category:People_from_Sicily_by_occupation

sicílski maliari -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Sicilian_painters

tzv. **sicílsky býk** - v súvislosti s heslom *upaľovanie*: v antike i neskoršie s užíval rad variant, väčšinou zväčšujúcich krutosť trestu, napr. tzv. sicílsky býk, dutá mosadzná socha býka, do ktorej bol odsúdenec zatvorený a socha bola potom rozžeravená, takže sa odsúdenec za živa upiekol (týmto spôsobom bol popravený napr. sv. Eustach)

https://en.wikipedia.org/wiki/Brazen_bull

Upálenie sv. Eustacha a jeho rodiny (Menologium Basilea II., 11.st.)

Neznámy nemecký maliar z XVI storočia: Sv. Eustach v ohnivom býkovi

J. Luyken: Sv. Antipas upečený zaživa v medenom volovi (rytina, 1685)

***Sic et Non** - zbierka zdanlivo si protirečiacich výrokov z Biblie a cirkevných otcov diel od Pierra Abélarda (12.st.)

***Sic transit gloria mundi** - v súvislosti s heslom „*Gloriam finis mundi*“: *Gloriam finis mundi* je skrátenou verziou frázy *Sic transit gloria mundi* („Tak končí svetská sláva“); je ju možné interpretovať ako „svetské veci sú pominuteľné“; *Sic transit gloria mundi* je pravdepodobne upravenou frázou z diela nemeckého filozofa a mystika Tomáša Kempenského (†1471) „*De Imitatione Christi*“: „*O quam cito transit gloria mundi*“ (Ó, ako rýchlo sa svetská sláva mína); fráza bola používaná počas ceremónie pápežskej korunovácie v rokoch 1409-1963 (prvý krát pri korunovácii pápeža Alexandra V.); sprievod novozvoleného pápeža počas procesie z baziliky Sv. Petra tri krát zastavil, pričom pri každej zastávke pápežský ceremoniálny majster padol pred pápežom na kolená, držiac tlejúci balík ľanového súkna; až súkno zhorelo, majster vyriekol slová: „*Pater Sancte, sic transit gloria mundi!*“ (Svätý Otec, tak pominie sláva sveta) ako symbolické varovanie pred materializmom a márnosťou

Sickert Walter -

W. Sickert: Roquefort (1918-1920)

Side - v gréckej mytológii prvá manželka *Orióna*; keď vystatovačne prehlásila, že je krajšia ako *Héra*, musela sa okamžite na jej príkaz odobrať z tohto sveta do *Tartaru*

sídelná ekumena - *ekumena sídelná*

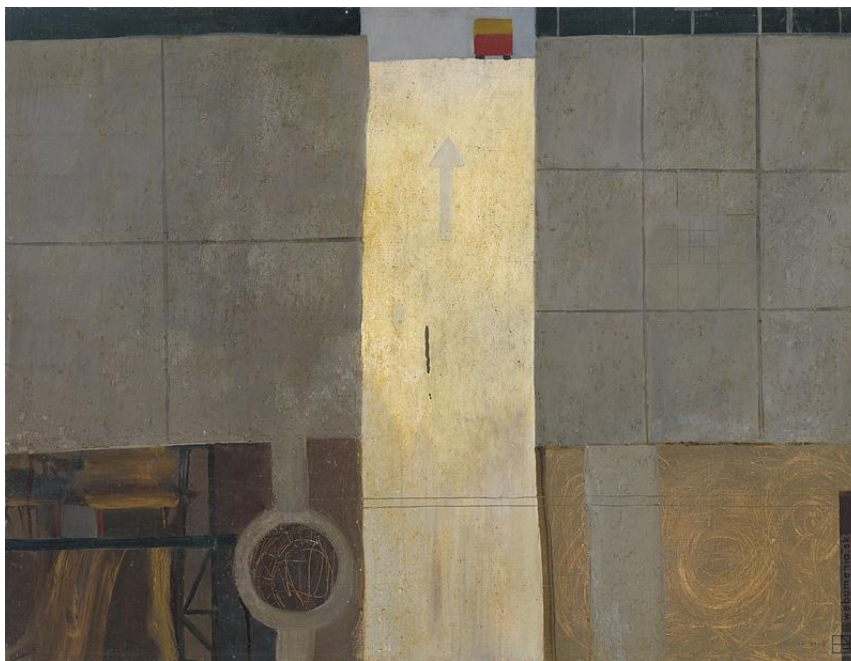
sídelná komora - v archeológii prirodzene vymedzená jednotka sídelného územia; jej prirodzenou hranicou bol les; postupným rozširovaním sídelných komôr (tvorili ju izolované sídliská aj územia s desiatkami sídlisk) dochádzalo k spájaniu roztrúsených sídelných komôr a vytváraniu *sídelnej ekumeny*

sídlisko - 1. každé zoskupenie trvalých ľudských obydlií, ktoré tvorí správnu jednotku (dedina, mesto)

sídlisko sa delí:

- podľa situácie v terénu: rovinné, výšinné
- podľa pôdorysu: kruhové, radové, zhlukové/nepriavidelná *zástavba*
- podľa typu:
 - a) centrálné (ústredné trhovisko s pravidelným radením blokov zástavby
 - b) radené (trhovisko vzniknuté rozšírením ulice); pozri *urbanizmus*
- 2. ucelená skupina nových obytných stavieb
- 3. historické sídlo rodov a kmeňov (*slovanské, keltské sídliská* apod.); pozri *Tara*

pozri *sídlisková mohyla; terramary; palisáda; mesto*

J. Koller: Nové sídlisko (1965)

sídlo - pozri *osídlenie*; *komenda*, *falc*, *kaštieľ*, *tvrdza*, *kúria*, *hrad*, *zámok*, *palác*

sídlo pápeža - *pápežské sídlo*

sídlisková jama - *kultúrna jama*; v *archeológii* označenie pre zahĺbené objekty, druhotne zaplnené odpadkami (*odpadková jama*); pôvodná funkcia rôzna: zásobárne obilia, pivnice

tzv. **sídlisková mohyla** - pozri *höyük*, *tepe*, *magula*, *tell*; pozri *sídlisko*, *mohyla*

Sidon - Malý lexikon biblie: *fenické mesto*, ktoré bolo významné z hľadiska obchodu a moreplavby, preto bolo snom izraelských kráľov, no nepodarilo sa im to; pozri *Fenícia*, *Satan* ([www](#)); porovnaj *Sijón*, *Sion*